

## เรื่อง ตะโกนา



### รายละเอียด

ชื่อวิทยาศาสตร์ Diospros rhodocalyx Kurz

ชื่อวงศ์ EBENACEAE

ชื่ออื่น ๆ โก นมจัว มะโก มะถน ไฟผี ตะโก

### ลักษณะทั่วไป

**ต้น** ไม้ยืนต้นสูง 8-15 ม. ลำต้นมีเปลือกสีดำ แตกเป็นสะเก็ดหนา ๆ ทรงพุ่มที่ยอดลักษณะกลมรี

**ใบ** ใบเดี่ยวเรียงสลับปลายใบโค้งมน และเป็นติ่งสั้นมีรอยหยักเว้าเข้าเล็กน้อย ฐานใบสอบเข้าหรือป้อมมนเนื้อในค่อนข้างหนา เหนียว ด้านบนจะเกลี้ยง ด้านล่างมีขนนุ่ม ปกคลุม เส้นกลางใบจะแห้งมีสีแดงเรื่อ ๆ

**ดอก** ดอกตัวผู้ออกเป็นช่อเล็กตามกิ่งช่อหนึ่งมีดอกย่อย 3 ดอก กลีบเลี้ยงมี 4 กลีบ แยกเป็นแฉกเล็ก ๆ เกสรตัวผู้มี 14-15 อัน มีรังไข่ไม่เจริญ 1 อัน มีสีน้ำตาลปกคลุมผิวหนาแน่น ดอกตัวเมียออกตรงซอกใบ มีกลีบเลี้ยงและกลีบดอกเหมือนกับดอกตัวผู้ มีเกสรตัวผู้เทียมหรือไม่เจริญ 8-10 อัน เกสรตัวเมียมี 1 อัน รูปรี

งป้อม ๆ ติดอยู่เหนือฐานของดอกมี 8-10 ห้อง ออกดอกเดือน มีนาคม-เมษายน

**ผล** เป็นผลสด แบบ berry รูปร่างกลมหรือรูปไข่ ผลอ่อนจะมีขนสีน้ำตาลปกคลุมอย่างหนาแน่น ผลสุก มีสีแดงปนส้ม และกลีบเลี้ยงยังคงมีอยู่ เมล็ดมี 3-5 เมล็ด รูปไข่แบนมีเนื้อสีขาวหุ้มเมล็ด ระยะการออกผลเดือน พฤษภาคม-กรกฎาคม

**นิเวศวิทยา** ตามป่าผสมผลัดใบ ป่าแดง ป่าเบญจพรรณแล้ง ป่าละเมาะ

**ออกดอก** พฤษภาคม – กรกฎาคม

**การขยายพันธุ์** ใช้เมล็ด

**ประโยชน์** ด้านสมุนไพร เปลือกต้นแก่น ใช้บำรุงธาตุ บำรุงกำลัง เป็นยาอายุวัฒนะ ขับระดูขาว ต้มกับเกลืออม รักษาโรครำมะนาด (อาการเหงือกบวมปวด) แก้ปวดฟัน ผล แก้ท้องร่วง คลื่นไส้ ขับพยาธิ แก้บวม ผีและแผลเปื่อย เปลือกผล เฝายเป็นถ่านแช่น้ำกินขับระดูขาว ขับปัสสาวะ เปลือกต้น ผสมกับเปลือกทึงถ่อน หัวแห้วหมู เมล็ดข่อย ผลพริกไทยแห้ง และเถาขระเพ็ดอย่างละเท่ากันดองเหล้า หรือต้มน้ำดื่มเป็นยาอายุวัฒนะ

ภาพโดย : <https://www.samunpri.com/wp-content/uploads/2017/02/ตะโกนา.jpg>

**คำสำคัญ** : สมุนไพรร

**ที่มา** : กมลทิพย์ ประเทศ และคนอื่นๆ. (2543). การสำรวจพรรณไม้ในอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

**รวบรวมและจัดทำข้อมูล** : กาญจนา จันทร์สิงห์

**วันที่** : 2018-02-13

[https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page\\_id=84&code\\_db=610010&code\\_type=01](https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=84&code_db=610010&code_type=01)